Ч. 180 (11.433). Львів, вівторок 14. серпня 1928. Płaciłowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLIV

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло" Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 20 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Два інтернаціонали.

Львів, 12. серпня 1928.

Рівночасно відбуваються тепер два соціялістичних конгреси: III. комуністичного інтернаціоналу в Москві та II. соціяльно-демократичного у Брюсселі. Відбуваються вони рівночасно цілком не випадково. Комінтернський конгрес веде свою працю на території СРСР, веде її голосно, бундючно, з немалим розмахом та з немалою реклямою. До кожного слова, проголошеного на його нарадах добре прислухуються всі відповідальні політики й дипльомати світа, бо й ареною діяльности Комінтерну цілий світ, тоб-то весь земний гльоб. Для Комінтерну все, що є поза межами СРСР — це вороги, вороги, з якими не може бути іншої розмови, тільки кривава мова громадських воєн і революцій, як одинокий шлях до диктатури „пролетаріяту". Комінтерн не тільки радить і організує, але й чує силу за собою, бо за ним ціла мілітарна сила СРСР, за ним прекрасно поставлена й вивінована фалянга вправних агітаторів комунізму, за ним традиція 10-літньої „будови соціялізму" в СРСР. І тому відповідальні керманичі урядів так пильно важать кожне слово, що його скаже Бухарін, голова Комінтерну, чи який інший комінтернський достойник.

Комінтерн говорить не вяжучись нічим про війну, про революцію, про контрреволюцію, про розклад буржуазних, капіталістичних армій, про методи розкладової праці в них, про громадянські війни, про кольонії, словом про все, що можна валити й розкладати, бо тільки на розвалинах капіталізму — твердять так, вірять і роблять комуністи! — можна будувати новий світ, такий світ як є тепер у СРСР. Для Комінтерну компромісів нема. Але осередком всіх обстрілів, що летять з теперішнього комінтернського конгресу в Москві є не Англія, і не Польща і не Франція і навіть не фашистівська Італія, а саме другий інтернаціонал, тобто соціял-демократи — комуністи звуть їх соціял-зрадниками! — всіх держав. На них падуть тепер громи з Кремля. Боротьбі з ними присвячують там найбільше уваги. Їх хочуть позбавити впливу на всі робітничі маси. Бо тільки опанувавши всеціло фабричне й міське робітництво — комуністи зможуть рахувати на повну вдачність реалізації своїх плянів про громадські війни, революції та диктатуру пролетаріяту в світовому розмірі. Тому нічого дивного, що Мекдональд чи Гендерсон, Вандервельде чи Блюм є в очах комуністів більшими й небезпечнішими ворогами ніж Чемберлен чи Пуанкаре, Штреземан чи Прімо де Рівера.

Щож діється рівночасно на конгресі II. інтернаціоналу в Брюсселі? Здавалось би, що там буде відплата Комінтернові за його напасти на соціял-демократію, бож Комінтерн почав свої наради на кілька тижнів скорше від брюссельського конгресу і тому учасникам цього останнього доказано знаті всі комінтернські напасти та зневаги. Одначе ні сліду якогось соціял-демократичного наступу, чи яскравого протиставлення себе Комінтернові в Брюсселі досі не видно! Все йде тихо й мирно. В конгресі беруть участь такі величини, як Гендерсон, б. член уряду Мекдональда, Вандервельде, б. бельгійський премієр, а далі австрійські державні відповідальні соціялістичні діячі, а також німецькі, французькі і норвежські, чеські та польські й інші. Але чи вони були відповідальними носіями влади, чи вони й тепер несуть за неї відповідальність, та чи можуть вони промовляти так, як комінтернські діячі, тобто чуючи за собою таку силу як комуністи в СРСР та його червоній армії? Безперечно ні! І тому там — у Брюсселі ні патосу ні зарозумілости, ні погроз, ні самопевности не видно й не чутно. З Комінтерном і взагалі з комунізмом там поводяться у рукавичках, його майже не зачіпають. Не можна сказати, щоби менше делікатно поводились на конгресі в Брюсселі і з капіталізмом, імперіялізмом і фашизмом. Навпаки з тими ями́щами поводяться там і підходять до них ще делікатніше. Колись перед війною не так бувало! Тоді конгреси II. інтернаціоналу проходили під знаком принціпіялізму. Тепер запанувала в ньому компромісовість, яка, очевидно, мусіла найти собі там право горожанства, бож майже всі лідери II. інтернаціоналу як не були відповідальними керманичами то є бодай співкерманичами поодиноких урядів у капіталістичних державах. Отже компроміси в політичній тактиці, компроміси у співпраці з буржуазними партіями в урядах і компроміси навіть у ідеольогії.

Нічого отже дивного, що й усі фрази про боротьбу з капіталізмом на соціял-демократичному конгресі в Брюсселі теж компромісові. В програмових промовах Гендерсона і Вандервельде найзавзятішим атакам підпала фашистівська диктатура в Італії і... теперішній режим у... Польщі. Про комуністичну диктатуру там не говорилось. Шойно пізніше на якомусь там з черги засіданні заініціював несміло балачки на тему комуністичної диктатури російський соціял-демократ-емігрант Дан. Поза тим і пакт Келльоґа і справа забезпеки і справа рурської окупації ну... і самоозначення теж мали своїх речників. Але всі вони зачіпали ті справи — крім пакту Келльоґа, який приняли позитивним — радше тому, що соціялістам їх слід було порушити й на них зареагувати, а не тому, щоби вести активну боротьбу за самоозначення чи за розаброєння, чи за визволення поневолених. Все те для них — пісня давно минулих днів!

Два інтернаціонали! На третьому розмах, життєва снага, віра; на другому стриманість, поваги і дивне невикористовування потенції віддавних собі мас. Суперники нерівномірно розположені до зудару, що скорше чи пізніше наступить.

Синдикалістична ідея в конституції.

Проєкт польської конституції проф. В. Л. Яворського.

Як змінюються часи, ідеї і люди разом з ними! До війни — ідея синдикалізму належала до найбільше революційних ідей т. зв. революційного крила марксизму. Її голосили анархо-комуністичні теоретики в роді Сореля і Лягарделя та численні анархісти Італії й Еспанії. Сьогодні, коли побідний фашизм зробив пробу побудувати на організації синдикатів новий суспільний устрій в Італії, здобула собі синдикалістична ідея право громадянства і в інших частинах Европи. Заблукала вона і до проєкту польської конституції, котрий предложив один з лідерів консервативної краківської школи, проф. В. Л. Яворський. Але, розуміється, не як інструмент революційної боротьби клис, тільки як засіб клясового замирення, засіб встановлення „гармонії" між воюючими клясами в громадянстві. І більше. Як нова ідея, котра по думці тих, що гадають, начеб парляментаризм і демократія вже цілком пережилися, має бути спочатку корреліятом парляментаризму і демократії, на те, щоби згодом всеціло його заступити. Є це ідея т. зв. станового заступництва інтересів у протилежности до нинішнього чисто політичного, опертого на засаді ідеольогій і світогляду. Наше, на нові ідеї загалом не дуже багате політичне життя, теж має свого великого прихильника такого своєрідного синдикалізму: В. Липинського. Концепція майбутньої української держави Липинського теж опирається на ідеї клясової організації хліборобського і робітничого стану, отже — „трудового" елементу в противенстві до „безклясової" інтелігенції, якими як неутральний чинник, має правити наслідний монарх.

На жаль, опублікований проєкт проф. В. Л. Яворського, є такий худий, такий загальниковий, що про нього в теперішньому виді важко сказати щонебудь конкретного. В девятьох маленьких точках намагається проф. Яворський подати не тільки загальні підстави проєктованих ним „примусових професійних союзів" та „начальної господарської палати" як їх надбудови, але теж і увійти у внутрішній устрій цих союзів. В одній із точок є мова про організацію союзів в „**національно мішаних округах**". Воєвідський союз мав би в таких округах на підставі цього проєкту ділитися на „**національні секції і секцію спільну**". Як бачимо, польський професор думає не тільки про „паньствове" виховання кляс але й інших націй, та про їх „інкорпорацію" в організмі суверенної держави. І подає ось яку багатомовну постанову: „**Вибори органів національних секцій не мають бути переводжені на підставі національного катастру виборців тільки на підставі означення національности кандидатів**". Іншими словами: В „мішаних" округах могла б напр. істнувати окрема українська секція хліборобів (загальна чи може осібна для власників — великих, середніх і малих, а осібна для робітників хліборобських і т. д.?), окрема українська промислово-робітнича секція, окрема купецька і для т. зв. вільних професій. Одначе кандидатів до управи вибиралиб всі секції чи пак всі їх члени. І їм тільки предкладалосьби відповідний список кандидатів по національній приналежности. Можна собі уявити, як тоді виглядалаб така управа, колиб про вибір впоміж українських кандидатів рішали не-українці! Проф. Яворський і „виконування публичної адміністрації, приділеної професійним союзом, як автономним органам", **признає в останнім випадку теж тільки спільній секції** (а не нац. секціям). Отже обсяг ділання цих національних секцій був би рівний нулі, бо пощо вони взагалі малиб істнувати, колиб не мали жадних управлень?

Аналогічний фашистівський італійський закон про унормовання збірних відносин праці з 3. квітня 1926 (цит. на підставі праці: Тадеуш Дзедушицкі. Теорія руху фашистовського і паньства синдикалістичного. Варшава 1927, стр. 172 і д.) та закон про конституцію праці з 21. квітня 1927. (цит. на підставі сид. часопису „Про патрія", Варшава 1927) — мають перший 22, другий 30 постанов. А слід зазначити, що пізніше фашистівський уряд видав ще цілий ряд інших законів, котрі доповнюють оба попередні. І нічого вони не кажуть про „начальну господарську палату", як це робить проф. Яворський. Взагалі, мається враження, що в данім випадку зроблено спробу вбрати кольосальну матерію в мініятурну форму, наслідком чого ми маємо тільки самі окладинки, але в середині, між ними, не находимо майже нічого. Не відомо, яку **ціль** мають мати ці професійні союзи? Чи тільки функціонувати на випадок вибуху конфлікту між підприємцями і робітниками? Чи може взагалі перебрати на себе ціле економічне й соціяльне законодавство від парляменту? В першім випадку їх істнування зайвне, бо і так тепер для цеї цілі вже істнують відповідні установи, витворені самим життям (арбітражні суди й інше). В другім випадку їх круг ділання був би величезний, але тоді слід булоб знайти для них якийсь критерій, що взагалі легко чи далосяб перевести і — найважніша річ: требаб покласти якусь межу: — для парляменту справи такі а для проф. організацій другі. Інакше вийде безнадійна плутанина. Тому ми свідками, що всякі подібні спроби покінчилися повною невдачею. Пробувала Німеччина починати щось робити з „Райхсвіртшафтсрат"-ом але сьогодні про неї якось нічого не чувати. Таки всі справи, котрі мали належати до круга ділання державної господарської ради Німеччини далі лишилися при німецькім райхстагу. І тільки одні большевики перевели чисту організацію рад (совітів) та на ній збудували свою державу. Але всякий знає, що ця організація теж має характер виключно і гостро політичний. „Безпартійні" в большовицьких радах — без найменшого значіння. Вся влада і сила лежить там виключно в руках комуністичних партійців, а радніком. верхівки.

Та поки справа не стала актуальна і вище поданого проєкту проф. Яворського взагалі не влучено до опрацьовуваних проєктів зміни польської конституції, адже ся, годі елябораті проф. Яворського надавати надто велике значіння і глибше його аналізувати. На черзі є куди важніші, політично-устроєві питання. І в їх сторону повинна бути звернена вся увага нашого громадянства.

Д-р Павло Лисяк.

Париські шпиталі.

(Від нашого кореспондента.)

Париж, 5. серпня 1928.

I.

Є в цьому місті багато добрих, гарних, навіть пречудових річей, якими і Франція може бути горда і від яких і чужинцям неодного можна навчитися. Ні париські телефони, ні париські шпиталі туди, себто поміж річи достойні наслідування й признання, не належать.

Тутешні телефони мають у світі цілому добре заслужену славу — одних з найгірших. Старі, заялозені апарати, провокаційно недбала обслуга. Ніколи не можна на них рахувати. Буває, правда, ви одержите потрібну вам сполуку. Але рівно часто буває, що ввесь сердитеся перед апаратом чверть години, він голими — урядничка вас ігнорує. А коли відізветься, то дасть вам не ту сполуку, якої вам треба. А що кожна

сполука записується на вашому рахунку, то платите й за помилки або злу волю урядничок. Домагатися усунення фальшивної сполуки з вашого рахунку не можете. Одначе воно знов коштуватиме богато часу, терпеливости й приправленої досади, тай — в більшій частині випадків нінащо вам не придасться і вам все-таки прийдеться платити. А ні, то відберуть вам телефон.

Такі відносини панують у цьому величезному городі, з 4 міліонами людности! Яка причина лиха? Загадка. Вороги републики й соціялізму впевняють, що вина лежить у державній монополії телефонічній; не маючи соперників, державна монополія глузує собі з публики. Може в цьому і є щось правди. А проте є державний монополь телефонів напр. у Берліні та про такий скандал з телефонами як тутешній, там ще не чували.

Від якогось часу йдуть праці над установленням нової телефонічної системи, автоматичної. Це буде вже щось ідеальне. На жаль, виконання цього ідеального пляну не можна надіятися скорше ніж за 10 років. Десять років! Кілько з нас доживе того часу?

Одначе ще гірше (якщо воно можливе) стоїть справа з паризькими шпиталями.

II.

Не можна сказати, щоб їх тут було мало. Правда, певне й не забагато — супроти безупинного припливу людности до цього міста. Але — які вони! Як там „живеться“ хорим? Які там відносини?

Звичайно — вам до цього байдуже. Переходите подовж цих величних будинків, переважно в доброму французькому стилі епохи Людвика XIV, і не в голові вам думати про те, скільки там людського терпіння. Про те, скільки там приниження людського, і підозрівати не можете. Тільки припадком, вряди-годи, котрийсь земляк — робітник, студент, студентка, яким приходилося там побувати, говорять вам про свій шпитальний час з острахом і обуренням. Та безпосередно, на власні очі побачите і на власній шкірі зазнаєте паризькі шпитальні гаразди тільки тоді, коли або самі туди попадете, або коли недоля присилує вас лічити в тутешньому шпиталі когось з близьких вам.

Остаипе прийшлось наприм. нам пережиивати тому рік, а від кількох тижнів знов нас тимсамим побиває доля. Крім жури за рідного недужого маєте на голові ще й жаль і свідомість, що і шпиталь ветарний, і поведінка персоналу не така, яка повинна би бути.

Публичного шпиталю, який відповідав би всім вимогам новітної шпитальної гігієни, тут взагалі нема; приблизно новітніх дуже мало. Вся решта — старосвітські будівлі, 300—400 літ віку. Значить: помости деревляні, стіни вапном побілені, вікна не пристаючі. Замітають салі з хорими — мітлами; а щоб було ще більше пороху — збивають його сухими щітками зі стелі й зі стін. Двері без пружин, а персонал „лупає“, тріскає ними за кожним проходом, день чи ніч, аж стіни трясуться. Уявіть собі, як почуваються серед цього нещасні хорі — з температурою, з болями голови, з безсонницею, з всякими терпіннями. Ніч, кажуть вам, страшенне пекло.

Харч такий лихий і несмачний, що здоровому не хотілосяб його торкати: його мало, він неапетитний, в пощербленій посудині поданий...

Одначе все те ще байка в порівнанні з неввічливістю й недбальством прислуги.

Шпитальна прислуга — це чорна пляма на французькій цивілізації.

III.

Правило в неї: гримати на хорого, а бодай — нічого собі ні з хорого, ні з його терпіння, ні з його побажань не робити. Жіноча прислуга розповідає собі сплетні, не вгаває займатися самим собою і своєю красою. Солідарно з мужеською вона тільки відробляє свою панщину і тільки споглядає на годинник: коли пора піти до дому. Для хорих — нетерпеливість, насупленість, буває й сердитість.

Є виїмки, одначе це справді тільки виїмки.

Раніше, кажуть, перед розділом церкви від держави і перед прогнанням жіночих конґреґацій воно було без порівнання краще: хорих доглядали по шпиталях монахині, які — хоча й вони не ангели, то — таки мали моральне виховання і стрим. Потім їх прогнано, майже зовсім. А місце їх займає прислуга світська, яка тут „відроблює“ свої години. Засада: як найменше витратити сили, і як найскорше піти до хати. А хорі — Бог з ними!

Відповідальности — ні перед ким. Лікарі переважно з такою самою психольоґією. Нужденно платні, відбувають панщину — за розмірно незначними виїмками щиро відданих трудівників. Жалкуватися перед ними на грубість прислуги — зайва річ. Лікар, хочби хотів, то нічого прислузі зробити не може. Вся прислуга, як і слід, зорґанізована по синдикатах, лівих, правих, християнських, соціялістичних: нехай лікар, чи дирекція, трібує покарати або прогнати котрогось синдикованого — буде страйк усієї прислуги шпиталю, а то й всіх шпиталів, по солідарности.

В результаті — погані відносини в тутешніх шпиталях. І не видно звідки могла би прийти поправа.

Не думайте тільки, що сказане вище — нічим нас не торкається. Більше ніж десята частина хорих у французьких шпиталях — чужинці, передовсім чужі робітники. А серед чужих робітників у Франції є яких 30 тисяч українських робітників, передовсім з Галичини і Волині. Відповідний процент їх „лічиться“ в тутешніх шпиталях, а доля їх тим важча, що не знають мови, що ксенофобія тутешньої преси велика, тай що ніхто — ні наші партії, ні наші громадянські організації, ні навіть наше духовенство цими нещасними робітниками не цікавиться.

В. П.

На економічні теми.

Організація кооператив оборотового коротко-речинцевого кредиту, першого ступня.

(Дискусійна стаття.)

IV.

Самовистарчальність.

Не можна нам засновувати тільки на самодопомозі збудованих але нежиттєздатних кредитових кооператив. Вже із поняття самодопомоги виливає, що остаточною метою кредитової кооперативи має бути прямування до такого стану, щоби стати самостійною і независимою кооперативою, яка жиє тільки на свої власні оборотові фонди, то значить, що має стати самовистарчальною. Самовистарчальність творить підставу кооперації. Одначе і дійсні обставини змушують нас до приняття і визнання тієї підстави та до дійсного її придержування. Якщо кооператива заснована там, де є умови розвитку, то не повинно їй хибнути оборотових фондів.

З постійних кредитів при заснованні можуть кооперативи тільки там користати, де або заснували, уфундували і уґрунтували як треба свою власну самостійну і независиму грошево-зрівнуючу центральну касу, як напр. познанські кооперативи „Банк Займонаку спулек зарробкових“, або там, де держава, сповняючи свої обовязки на полі господарської і суспільної політики, за посередництвом банкового кредиту підпомагає змагання одиниць і установ у напрямі уліпшування і організації населення на господарському полі.

На жаль, як в однім так і в другім напрямі відносини для української кооперації покищо укладаються некорисно і тому українська кооперація навіть змушена обставинами не тільки визнавати правило самовистарчальности в найтіснішому значінні цього слова, але і в практиці щоденного життя його строго придержуватись.

V. Райони.

Округ діяльности кредитової, на самодопомозі й самовистарчальности опертої кооперативи першого ступня повинен бути такий, щоби вона в своім окрузі могла придбати в удилах і ощадностях тільки засобів, скільки потрібно для її життєздатности, а з другого боку, щоби могла легко і з успіхом сповняти своє завдання як щодо ширення ідеї ощадности і збирання вкладок ощадности, так і щодо доцільного обслугування своїх членів оборотовим короткоречинцевим кредитом в таких розмірах, які собі визначила. Округ такий не може бути ані за малий, бо тоді кооператива не булаб життєздатною, ані за великий, бо не моглаб сповнювати свого завдання як слід.

У квестіонарі, розісланім до кредитових, повітових кооператив, на 66 коопе-

АНДРІЙ ЧАЙКОВСЬКИЙ.

ЧУДО.

Професор Н. Н. в Н-ській гімназії вважався першим клясичним фільольогом на усю Галичину, бо говорив по грецькому наче це була його рідна мова...

Інша річ, що нікого зі своїх учнів не вмів навчити тих клясичних мудрощів, бо після своєї методи ставився до своїх учнів так, начеб вони були вже готовими Софоклями, Демостенами, а щонайменче Ксенофонтами. І тому вони взаїмно себе не розуміли.

Йому одного вечора трапилась така пригода, що видалась чудом як іноді в Кані Галилейській. Тут треба конечно представити „ситуаційний плян“, де ціла подія відбувається. І треба ще додати, що професор не дочував, а ще більше не довиджував.

Отже уявіть собі більший партеровий дім, в котрім йдуть (краще стоять) чотири більші фронтові покої один за одним рівнобіжно з вулицею. При тій вулиці напротив стоїть маґістрацька криниця з помпою. — Професор любить випити. У нього в бібліотечній шафі поміж грецькими та римськими клясиками, коментарями та словниками побіч грубої історії Момзена, стояла все пляшина з запіканкою і чарочка. До неї заглядав професор кожного ранку перед школою і перед обідом, коли вернувся зі школи. Професор належав до тих, що люблять випити самі без компанії.

У вечір по вечері любив професор випити пива, теж на самоті, але не відразу. Приносила служниця карафку пива і ставляла на однім вікні, а біля неї шклянку. Професор вставав від вечері, проходжувався через усі чотири кімнати в скрипучих черевиках (тоді була мода на таку скрипучість), наляв собі пива в шклянку, випив, поставив. Ходив, знову випив, знову наляв, і знову ходив, ходив і думав... Над чим? А що кому до того? „Ді ґеданкен зінд цолльфрай“ — сказав якийсь старий австрійський акцизник... Мусів про щось думати.

Додам ще, що в часі тих проходів у фронтових кімнатах не світилося, а жінка з дітьми побувала у задних кімнатах. Така поведінка професора ввійшла у звичай. Жінка знала, що не треба світити, діти знали, що не треба татові перешкаджати, а служниця знала, що треба принести карафку пива і поставити на те саме місце на вікні а побіч чисто вимиту шклянку.

Згодом довідалися про цю поведінку і гімназисти (чого би ті урвителі не довідалися!). Їх це зацікавило, підкралися під мур і при світлі блимаючої маґістрацької ліхтарні побачили, що у професора ліється, бо вікна не мали прислон.

Одного літнього вечера, коли на темно голубому небі блестіли зорі, шмигали падучі зорі, а місяця не було, коли на вулицях блимали дрімучі ліхтарні, а гамір уличний зачав стихати, професор скрипів своїми черевиками по помості, і коли докінчивши котрусь там з черги шкляночку пустився далі по своїй щовечірній орбіті, на вікні сталося чудо і пиво перемінилося у воду. Судьба так якось запорядила, що професор поминув одну туру „попіяше“.

Нарешті він приступив до вікна, пошукав руками карафку та шклянку, наляв життядавчої рідини і приклав до губи...

Я вже казав, що у професора змисл зору і слуху був притуплений, але смаку ні. Ну — а смак води інший як смак пива і легко його пізнати.

Професор не міг з дива вийти... Недавно ще пив пиво, незле пиво, з місцевого бровару, а тепер вода?

Попробував ще одним ликом... так, вода...

Зором не міг того сконтролювати, але смак не міг його оманути...

Він налякався... Хопив шклянку і біжить до задних комнат де світилося...

— Марцю, Марцю, кричить до жінки, дивись, що це таке?...

У нього дріжали руки.

Жінка взяла шклянку і придивилась під світло.

— Це вода — приткала до губи — так, це вода...

— Я сам знаю, що вода, але перше було пиво...

Пішли обоє до загадочного вікна принесли карафку мало що н повну.

— І це вода...

— Може Настуня помилилась і замісць пива поставила воду.

— Ні, перечив професор, як недавно пив пиво із тої самої карафки — Він дуже хвилювався.

— Якесь чудо сталося — сміялася жінка, — що пиво перемінилося у воду.

На те відзивається малий синок Влодьо:

— Так, так, перемінилося. Нам говорив о. катехит, що так само перемінилась вода у вино в Кані Галилейській...

— Ти дурний, — буркнув на нього професор.

Хлопцеві це не подобалося, що тато назвав його дурним. Таж о. катихит говорив їм в школі, що так було...

Тепер панство стали оглядати карафку... Була та сама, що її перед місяцем купила професорова у Зібермана, а може така сама... загадка...

Та цю загадку був би у мить вияснив маґістрацький поліцай, що стояв недалечко на площі і бачив добре, як двох гімназистів напомпували води з криниці в карафку, поставили на вікно професора, а карафку з пивом забрали і пропали з нею в темній бічній вулиці.

Йому цей жарт дуже подобався, сміявся старий до розпуку і не вважав за відповідне мішатися до хлопячих збитків...

Не знаю, чи професор довідався коли, яким чудом сталося це чудо...

ратив, заявилося 47 за засновуванням кредитових кооператив першого ступня по районах: Прийнявши систему районів згідно з вислідом квестіонаря — будоби вказаним трактувати кожний повіт окрема. В кожнім повіті находяться місточка і великі села, що є осередками для кількох сусідних громад. Отсі місточка і села у першу чергу могли би стати осідком кредитових кооператив з обсягом діяльности на найближчі сусідні громади.

По зорганізуванні кредитових кооператив з осідком по місточках і великих селах, організація пішла би дальше на оставші ще села в повіті, а найбільші з них, а зараном середні, стали би осідком кредитових кооператив першого ступня, групуючи коло себе сусідні громади, не обняті ще іншими районами.

Розмежування могли би перевести в порозумінні місцеві повітові кооперативи кредитові і некредитові, що по повітах уже працюють і з відносинами в повіті добре обізнані.

Як конечну передумову заснования кооперативи треба принити те, що в кожній громаді, яка належить до даного району мусить бути заснована збірниця дрібних ощадностей рівночасно з введенням у життя кооперативи.

Оскільки мова про квоту, яка повинна бути зложена, щоби кооперативу можна ввести в життя, то взявши на увагу, що найвища позичка уділена новозаснованою кооперативою не повинна переступати 50 зол., квота 3000 зол. зложена на фонді резервовім, уділах і вкладах — повинна би вистарчити до відкриття діяльности кооперативи дрібного обортового кредиту з тим, що всі інші умови будуть виконані, а головним чином, що управа буде на разі безплатно працювати, що довірка кооперативи на разі не буде оплачувана та що осінователі ввели в життя збірницю дрібних ощадностей в кожній громаді, що до району належить. Квоту 3000 зол. повинна вже зібрати збірниця ощадностей, яка малаб підготовити ґрунт для кредитової кооперативи.

Район повинен би обіймати 2000—4000 душ з тим, що при районуванні треба брати на увагу маєтковий стан населення.

VI. Відповідальність.

Відповідальність і спосіб творення власного капіталу становлять дві підставові справи, які треба вміло розвязати тому, що від умілого їх розвязання залежить розвиток кооперативи оборотового, короткоречинцевого кредиту першого ступня.

Солідарна необмежена відповідальність є підставою довіря до кредитової кооперативи, бо велике майно всіх членів кооперативи разом, хочби це були поодиноко і незаможні люди, спроваджує довіря, яке є необхідне, щоби притягнути чужий капітал вкладковий, яким кооператива головно має обертати. Обставина, що претенсія вірителя (вкладника) на випадок потреби, може бути при ліквідації кооперативи покрита з майна одного тільки заможнішого члена кооперативи, якого можна довільно вибрати, є рішаюча для вірителя (вкладника).

А при засновуванні кредитової кооперативи, думаючи і про майбутнє, треба рахувати не тільки на дрібні, масові ощадности, які на відповідальність може і не будуть звертати уваги, але треба числити також і на більші вклади ширшого загалу і свідомих людей, що схочуть співділати зі здоровим кооперативним рухом, але одночасно і схочуть мати певність що до доброго забезпечення вкладженого ними гроша.

Обставина ця має для кредитових кооператив рішаюче значіння. На обмежену відповідальність, хочби і високу не звідить цінний віритель (вкладник) хочби з огляду на тяжку і довгу процедуру при ліквідації кооперативи з обмеженою відповідальністю.

Обмежена відповідальність навіть висока відбирає майже кредитовій кооперативі просто змогу користуватись чужими капіталами.

У виїмкових тільки обставинах у кредитових кооперативах першого ступня може бути оправдане принятте обмеженої відповідальности, однак тоді необхідною умовою успішного розвитку кооперативи є зібрання значного власного маєтку на уділах і резервовім фонді.

Членами кредитових кооператив є покищо досі головно тільки довжники. Зовсім слушна річ, щоби вони заручили необмеженою відповідальністю за чужі капітали, одержані кооперативою для них до обороту. Кооператива нічого на необмеженій відповідальности стратити не може, а навпаки зискує тільки на довірю у вкладників, які коли не схочуть, не мусять бути членами кооперативи, одначе вкладками своїми кооперативу можуть підпомагати.

А в практиці життя, — значна квота вкладок вкладників необхідно потрібна кооперативі до її розвитку, а не якась невелика квота, зложена евентуально цими самими вкладниками як уділ.

В Познанщині в 1926 році на 220 „Людових Банків" було 202 з необмеженою відповідальністю. В Німеччині є тисячі Райфайзенок тільки з необмеженою відповідальністю. Перед війною було в Галичині з необмеженою відповідальністю понад 400 українських райфайзенок під патронатом Виділу Краєвого і понад 168 українських райфайзенок на Буковині, тепер є їх у Галичині около 200. Всі райфайзенки в державі (1605) є з необмеженою відповідальністю.

Широкий загал привик вже до необмеженої відповідальности кооператив оборотового короткоречинцевого кредиту, вжився з тою формою кредитової кооперативи і заснове всюди тільки у цій формі кооперативи першого ступня.

Тому і у нас ніщо не промовляє за цим, щоби змінити те, що вже принялося як корисне і що для розвитку кооператив оборотового кредиту першого ступня є необхідне.

Омелян Савич.

Останні вісти.

ПОХОРОН РАДІЧА МАЄ ВІДБУТИСЯ ДУЖЕ УРОЧИСТО.

Хорватська селянська коаліція хоче надати похоронові Радіча характер великої політичної маніфестації. В поході візьмуть участь головно селяни і міщани в більшости коло 300.000 осіб.

ВІДКРИТТЯ ЗАМАХУ НА ПРОВІДНИКІВ ХОРВАТСЬКОЇ КОАЛІЦІЇ В ЗАГРЕБІ.

Білгородська поліція повідомила поліцію в Загребі, що був. провідник комітаджів Катовіч з трьома товаришами удався до Загребу, щоби піместитись на редакторові денника хорватської селянської коаліції за убивство Рістовича. Поліція зайняла помешкання ред. В Загребі панує велике обурення. Приятелі послів Трумбіча і Прібіцевича упросили їх не брати участи в похоронних урочистостях, сподіваючись на них замаху.

ЗАКІНЧЕННЯ КОНҐРЕСУ II. ІНТЕРНАЦІОНАЛУ.

Виконавчий комітет робітничого Інтернаціоналу представив на соціялістичнім конгресі пропозицію в справі знесення смертної кари. Конгрес прийняв через акламацію резолюцію в справі роззброєння. Одноэгідно ухвалено маніфест до робітників світа, в якому стверджується, що мир не є усталений, зброєння зростають, нац. меншости находяться під утиском в багатьох краях, а демократія загрожена диктатурою, що є загрозою також і для визволення пролетаріяту. Трести опановують світ, капітал упромисловлює рільничі краї, злочинно визискуючи неорганізований пролетаріят кольорових рас. З цілого серця Інтернаціонал попирає боротьбу працюючої класи Польщі проти реформ, які під видом зміни форми демократії намагаються її знищити. Маніфест кінчиться осудом діяльности комуністів. В політичній дебаті на пленум конгресу пол. соц. Недзялковський ствердив, що небезпека фашизму в Польщі є більша ніж судить на Заході. Розвязання нац. питання на Сході Европи не можливе поки соціялізм головної народности має до діла з націоналізмом меншости. Тому витає радісно факт організування в Польщі українських соціялістів. Відносно Литви займає ясне становище: в жадмім випадку не може бути війни. ППС є відповідальною за судьбу демократії в Польщі і відповідальність ту свідомо бере на себе.

На закінчення конгресу промовляв Гендерсон, дякуючи бельгійським товаришам за видатне організування конгресу. На тім конгрес закрито.

УМОВИ ЦІЛКОВИТОГО ОПУЩЕННЯ НАДРЕНІЇ.

Ґаз. „Дейли Мейль" подає, що німецький уряд зістав повідомлений довірочно через Париж і Брюсель про те, під якими умовами Франція і Бельгія згодяться на цілковите опущення Надренії. А саме: 1) демілітаризація Надренії при установленні контролі; 2) урегулювання зобовязань після плянy Довса згідно з бажаннями Франції; 3) відшкодування 7 міліярдів бельгійських франків, які німецька влада емітувала в Бельгії в часі окупації.

РЕВОЛЮЦІЯ В БРАЗИЛІЇ ЗРОСТАЄ.

Параґвай концентрує далі війська над границею Бразилії, де вибухла революція. Подробиць бракує. Утікачі зі зреволютованої сферы оповідають про скоре її поширення.

ЗІЗД ЛЕҐІОНІСТІВ У ВИЛЬНІ.

12. ц. м. відбувся зізд леґіоністів у Вильні, на який окрім тисяч леґіоністів прибули ріжні високі достойники і марш. Пілсудський. На урочистій академії промовляли президент Вильна Фолєвський, воєвода Рачкевич, ген. Ридз-Сьміґли і маршалок Пілсудський. Зізд ухвалив резолюції.

ПОХОРОН СТЕПАНА РАДІЧА.

12. серпня ц. р. відбувся в Загребі похорон Радіча при численнім натовпі селян. За домовиною йшла родина помершого, представник короля ген. Матіш, ком. четвертої армії, і посли коаліції. Була виголошена тільки одна промова. Похорон відбувся в повнім порядку.

Біржа.

Ґроші.

Американський долар 8·88·00—8·88·50, канадійський долар 8·82·00—8·82·50, чеська корона 0·26·25—0·26·70, австрійський шилінг 1·25·30—1·25·80, румунська лея 0·05·25—0·05·50, французький франк 0·34·30—0·35·10, швайцарський франк 1·71·25—1·72·50, фунт штерлінгів 43·40·00—43·60·00, радянський червінець 25·50—26·60.

Золото: 20 корон 36·50·00—36·75·00, 20 франків 34·50·00—34·80·00, 20 німецьких марок 42·40·00—42·70·00, 10 російських рублів 47·00·00—47·50·00.

Срібло: Австрійська корона 0·67·00—0·68·00, 5 австрійських корон 3·46·00—3·52·00, австрійський фльорен 1·71·00—1·75·00, російський рубль 2·28·00—2·95·00, копійки за рубель 1·43·00—1·48·00.

По широкому світі.

До Ковна приїхало двох членів радянського міністерства закордонних справ. На конференції з Вальдемарасом вони мали дебатувати над справою підписання пакту Келльоґа і польсько-литовського конфлікту.

Дня 26. ц. м. відбудеться в місточку Утінян на Литві селянський конґрес, в якому візьмуть участь президент Сметона і премієр Вальдемарас.

У полудневій Бразилії вибухла революція. Параґвайський уряд замкнув границю.

В провінції Куонґ-Тунґ, у Китаю, розстріляли 192 комуністів, що належали до заговору, зорганізованого агентами третього інтернаціоналу.

Представники селянсько-демократичної партії обїздять цілу Хорватію autами і взивають населення до спокою.

НОВИНКИ

— **Градова буря в Рогатинщині.** Пишуть нам: В четвер 2. серпня навістила Рогатинщину страшна буря з градом. Наслідки катастрофічні. В деяких місцях падав град як бульба і знищив усе збіже і ярину до тла. В селі Залановi град повибивав усі вікна, поломав дерева як овочеві, так і придорожні. Село це стоїть накраю голоду, бо град навіть виломав гілля бараболі. Особливо постраждали села: Заланів, Діброва, Стратин, Підкамінь, Яглуш, Мелна.

— **В память розстріляних інжинірів.** Дня 28. липня ц. р. відбулася в православній церкві в Берліні панахида по пяти інжинірах, які впали жертвою відомого Донбаського процесу. Ініціятиву до влаштування цієї панахиди взяло на себе українське т-во при високій технічній школі в Шарльоттенбурзі „Дніпро". Це т-во обєднує в собі всіх українських техніків, як студіюючих, так і тих, що закінчили свої студії, які стоять на ґрунті української незалежности. Хоча воно має характер не політичної організації, лише радше характер корпорації, то в цьому випадку воно уважало своїм обовязком в якийсь спосіб зареаґувати на акт брутального насильства й терору. Поза українською кольонією, яка була досить численно заступлена на панахиді, варто відмітити присутність представників німецької професури, академічної молоді і кількох представників німецької та англійської преси. На цій панахиді зайвий раз виявилося, що православна частина української кольонії в Берліні не має власної церкви і священика і тому примушена в таких випадках іти з прийми до росіян... — Л.

— **Львівська хроніка.** Показується, що кондуктор Левандовський, постріляний жінкою на любовному тлі, не вмер наслідком одержаних ран. Навпаки, він зовсім здоровий вийшов на днях зі шпиталю і перепросився вже з жінкою, яка покищо сидить в арешті. — Впала з ґанку і сильно потовклася 50-літня Злата Маргулес при вул. Полтвяній ч. 30.

— **З постійної хроніки.** Невідомі бандити напали на жид. купця Арона Біллєра, що йшов лісом зі села Плава до Станів, повіт Ніско. Ограбивши його зі золотого годинника і 7 золотих та побивши його, втікли. — В Лодзі перевела поліція численні арештування серед комуністів. — У Ломжі втік з тюрми засуджений на 6 літ важкої тюрми комуніст Вацлав Квятковський.

— **Летунські катастрофи в Польщі не переводяться.** Біля Пйотркова мала місце нова летунська катастрофа, яка чудом лише не покінчилася траґедією для обох летунів, що були на апараті. Від довшого часу нема просто дня в Польщі без летунської катастрофи. Це факт, який набирає вже форми прилюдного скандалу, тимбільше, що вину тих всіх катастроф не можна класти виключно на рахунок „нещасливих випадків". Тут винні передовсім невідповідні і нефахові чинники в польському департаменті летунства.

— **Ще про Кубаля і Іздіковського.** Реклямований до неможливости польською пресою новий лет „здобувців океану" Кубалі та Іздіковського відложений до... найближчого року!

— **Ріжні вісти.** Книжка Троцького п. з. „Дійсна ситуація в Росії" з припорученням політичного бюра знайшлася на індексі. — Левенштайн, про якого трагічну смерть ми вже писали, лишив в мільйонів фунтів у спадщині жінці і синові. — В Ню Йорку

напали бандити на банкове авто. Ужеили газових бомб, ограбили авто з 20.000 доларів. — Між англійськими путниками, що відвідують побоєвища Франції, є одна 86-літня жінка, яка втратила 6 синів на воєнному фронті у Франції та Бельгії. — В Содгемптоні, в Англії, почнуть будову найбільшого на світі камінного моля (пристані). Мур буде довгий на 1270 метрів. Кожна з 76 кольон числитиме 7000 тон ваги. Будова моля буде тревати 20 літ.

— **Катастрофи і нещастя.** Біля Кракова усунулся насип, привалюючи троє дітей. 1 дитина врятована. — Ратівнича акція на малайському острові Калво тревав дальше. Після урядового справоздання західна частина острова, де лежало 6 сіл, є зовсім знищена. Люди і хати, що їх захопили хвилі, правдоподібно затонули, бо ратункові експедиції не дали в тому напрямі жодних вислідів. Побоюються, що п'ять кораблів, які в дні катастрофи виїхали з пристаней острова Целебес в напрямі Калво, потонули також. — В Ілінойс у Злуч. Державах занотували за один з останніх днів 12 нових смертних випадків наслідком сонішного удару. — В Клермон-Феран, у Франції, зударилися два літаки на висоті 30 метрів. Летуни, ученики тамошньої аеронавтичної школи, убилися на місці. — Місточко Люте в Німеччині (Палятинат) впало жертвою пожежі. Усі доми знищені. — Згоріло також місточко Шоби на Словаччині. — Біля Бомарі в стейті Онтаріо в Злуч. Державах упав літак з висоти 1500 метрів. Летун і два пасажири убиті, 5-ох пасажирів важко ранених. — Біля Інсбруку наїхав поїзд на готелеве авто. Авто і 6-ох пасажирів розмесені на кусні. — Шкоди наслідком виливу Амуру обчислені на 17 міліонів карбованців. Вода залила 114 осель і 41.000 гектарів засіву.

— **Ріжні вістки.** Нобіле звернувся до італ. міністерства летунства з проханням дозволити йому вернути на острови Шпіцберґен. Нобіле бажає взяти участь у ратунковій експедиції. — Апеляційний суд у Варшаві затвердив присуд смерти на 4-ьох убийників б. ген. Иосифа Балаховича. — Арештований в Будапешті висланник Коміктерну Шімон вискочив підчас переслухання на поліції вікном з II. поверха, вбиваючись на місці.

— **Конгрес есперантистів в Антверпії.** В суботу 11-го ц. м. покінчився в Антверпії XX. конгрес есперантистів. Конгрес відбувся під почесним головуванням бельгійського короля Альберта I-ого і при участи 1.300 делегатів з усіх країн світу. Замітним явищем на сьогорічному конгресі есперантистів була численніша, як звичайно, участь делегатів з таких країн, як: Арґентина, Японія, Китай, Індії, Персія, Нова Зеляндія і т. п. Це є багатомовним доказом, що есперанто завойовує собі щораз більшу кількість прихильників по всьому світі. На конгресі брало теж участь 40 польських есперантистів. Репрезентовані були також уряди таких держав, як Злучені Держави, Бразилія, Китай, Німеччина, Австрія, Голяндія, Еспанія і Норвеґія.

— **Пошукування за Амундсеном.** Радянський криголом „Сєдов“ находився в дні 3. ц. м. на 80-ому степені північної ширини. Командант криголома Веронін задумує дістатися до Александрії, де він має надію знайти кригу такої величини, яка уможливила би спробу більшовицьких летунів відчалити дальше на північ у пошукуванні за Амундсеном і групою Александрійного. Догадуються, що Амундсен находиться на острові Вікторія.

— **Привернув до життя трупа.** В Копенгазі доверщив один з тамошніх лікарів просто неймовірного чуда. Він перевів інекцію адреналіни у серце 80-літнього старця, який підчас операції, внаслідок надто сильної наркози, вмер на серцевий удар. Інєкція спричинила, що серце почало на ново битися і мерлець повернув до життя. Не улягає сумнівам, що наведений вгорі факт започатковує в історії медицини нову карту. Це перший позитивний результат у цілій лінії спроб привернути життя серцю, що перестало виконувати свою важну роботу.

— **Біда з Цопотом.** Польська преса відносить алярм з приводу замилування своїх земляків до гри в касині в Цопоті, яка наражує Польщу на втрату 20 міліонів золотих річно. 75 відсотків грачів у Цопоті — це поляки, з яких більшість програє весь свій маєток. Багато з них кінчить відтак самовбийством. Є чутки, що цілий ряд вищих осіб має зложити на руки президента Мосціцького спеціальне прохання щодо зредагування і затвердження окремого закону, який заборонив би полякам під загрозою судової кари грати в Цопоті. Оскільки польський уряд поставився би прихильно до цього проєкту, то без сумніву згаданий закон був би свого роду цікавим історичним документом.

З театру.

„Помста Йонтка“, опера в 4 актах.

Ця нова польська опера, творцем якої є відомий композитор Валлек-Валєвський, є щодо свого сюжету продовженням „Гальки“ Монюшка. Не будемо подавати змісту цієї опери, тимбільше, що прем'єра її відбулася ще перед кількома місяцями, зазначимо тільки, що той зміст її не надто переконуючий, а сама опера з музичного боку далеко не дорівнює „Гальці“. Поминувши всякі ремінісценції з інших опер, яких у „Помсті Йонтка“ таки немало, треба ще ствердити, що орхестральний бік цієї опери лишає взагалі богато до бажання. Ситуацію ратують дійсно гарні хори, основані на чисто народніх мотивах. Ті хори й народні мотиви — це те найкраще, що ця опера має. „Помста Йонтка“ — це друга опера, що йшла у вакаційному сезоні під диріґентурою капельмайстра львівської опери, п. Льва Туркевича. Приємно нам ствердити на отсьому місці, що наш молодий, талановитий музик виявився як диріґент також цієї опери якнайкраще зі свого нелегкого завдання. Він провадив орхестру, хори і взагалі всіх виконавців залізною рукою і диріґував так справно, вміло і з такою повагою, якби при пульті стояв старий, досвідчений капельник, а не молодий, початкуючий диріґент. Оплески признання, що сипались по кожнім акті, належались рівно заслужено як солістам так і керманичеві цілої вистави.

I. Н.

Театри.

Міський великий театр.

13-го зачинений.

КІНА.

„Апольо“: „Китайський папуґай“.
„Байка“: „Дівчина з китайської дільниці“ і „Печера смерти“.
„Лев“: „Мотоциклем понад хмари“ і „Дівчата без віна“.
„Палас“: „Телефоністка із готелевої централі“.
„Фатаморгана“: „Любощі“.

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі Івана Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10, I. пов. на щадничу книжечку ч. 79.10.

Дописи.

КОМАРНЯНЩИНА (Спростування). Покликуючись на постанови обовязуючого пресового закону, прошу на поміщення в „Ділі“ ч. 164 з 26. липня 1928 допис з Комарнянщини помістити отсе спростування: Неправдою є, що „коли радикальний посол Микола Рогуцький довідався про заповіджене наше віче в дні 8. липня в Горожанні Великій, то скликав і собі радикальне віче до Горожанни на день наперед, то є на 7. липня, одначе мимо сильної аґітації на це віче прибуло всього 10 радикалів, а з цікавости ще з десяток членів нашої партії, так, що посол Рогуцький огірчений навіть не зачинав віча“, а зате правдою є, що підписаний ще в червні п. р. запов'в виборцям листи ч. 22 справоздавче віче на 7. липня ц. р. в Горожанні Великій і віче це ще в червні оголосив; на так скликане мною віче мимо зливного дощу явилося стільки учасників, що салю місцевої читальні була виборцями виповнена і віче відбулося по установленій програмі від год. 3. до 7. вечером та ухвалило по дискусії довіря для У. С. Р. Р. в соймі. — *Микола Рогуцький*, господар і член клюбу Української Соціялістично-Радикальної Репрезентації.

Всі українські діти до української школи! — Хто минає рідну школу і посилає дитину до чужої школи, той ворог своєї дитини й української нації!

ОПОВІСТКИ.

„**Вертеп Наших Днів**“, Галактіона Чіпки і Ле-де:

Ворохта,	вівторок	14/8
Микуличин,	середа	15/8
Надвірна,	четвер	16/8
Солотвина,	пятниця	17/8
Богородчани,	субота	18/8
Станиславів,	неділя	19/8

237 2—4

Новий Український Театр під дир. Панаса Карабіневича.

Рипно:

13.VIII. Ґейша.
14.VIII. Маруся Богуславка.
15.VIII. Вій.
16.VIII. Ой не ходи Грицю.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПЛАТИМО високі ціни за золото, бриляити і перли Домбчевскі-Розважевскі, Львів Готель Жоржа), вул. Академічна ч. 2, Оцінка безплатно. 2481 8—?

КАВАЛІР 42 ЛІТ високий, добре ситуований урядник, шляхотний, симпатичний, з браку знайомости і часу, цею дорогою шукає щирої і вірної товаришки життя. Особи з доброї родини, інтеліґентної, субтельної, лагідної вдачі, працьовитої, господарної і ощадної, солідної доматорки. Молоді, здорові, середнього росту брунетки, мають першенство. — Зголошення з фотографією. — Дискреція і зворот, річ чести — до Адміністрації „Діла“ під „Культура Духа — чорні очи — любов“. 239 2—3

ЯВОРІВ. — Учителька прийме на станцію учениці української гімназії. — Зголошення: Управа української гімназії в Яворові. 229 2—2

КРУГЛА СИРОТА шиє, гачкує шапки, шалики, светери, камізольки, вишиває обруси, капи, серветки й інші річи — рада найти місце при родині. — Зголошення: Адміністрація „Діла“ під: Сирота. 1—3

ПРИЙМУ учителя до двох учнів (II. гімн. і II. нар.) Вимагане знання гри на скрипці в позиціях і евент. на мандоліні. — Микола Бідинський, нач. суду в Борині. 240 1—1

РУТИНОВАНОГО конціпієнта прийме від 1. вересня ц. р. Д-р Бохенський адвокат у Збаражі. В зголошенню подати дотеперішну практику і вимоги. 242 1—3

ПРИЙМУ учениці на станцію. — Костецька вул. Куркова ч. 14. 236 2—3

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ І СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на рати від десятків літ у цілім краю звісна фірма Іван Зельтенрайх, Львів, пл. Марійська 5. Купую бриляити, золото, срібло, плачу найвищі ціни. 3 108-?

УЧЕНИЦІ (КИ) з низчих клас знайдуть приміщення при інтеліґентній родині. — Зголошення до Адміністрації під „Добра опіка“. 231 2—3

ПОТРІБНА на село жінка інтеліґентна середніх літ, здорова, до зарядку дому, кухні і домашнього господарства у старшого, самітного священика-вдівця. — Зголошення з услівями до Парохіяльного Уряду в Михалевичах, почта: Дрогобич. 228 2—2

ПРИЙМУ учеників на станцію. Харч і опіка запевнені. Гвоздикова. Львів, Личаківська 15/II. 243 1—2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

На запити — подаємо до відома, що килими виробу фабрики

Ст. Ґалана в Глинянах

продає у Львові фірма

О. СТЕФАНОВИЧ

(раніше Р. Зубик)

вул. Галицька ч. 16.

Гарні нові взори. Вовна тільки першої сорти.

227 **Ціни приступні.** 3—3

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Видавничої Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.